

nerà, per aquesta superposició, i suma, de noms parònims, de robes, i vestiments, de nissaga irànica, acceptats pel món llatino-grec. El mateix GAUNACA, en forma pura, va deixar alguna descendència catalana; en un doc. dels templers de Corbins, on un d'ells reconeix el que va tenir (*aig*): «Aig XIII *guanegas* et I sobrelit» a. 1299 (*BABL* VI, 71). Aquí totes les aparences són que GAUN-, en lloc d'evolucionar cap a *galn-* > *gan-*, degué recular la *y* fent *guan-*; i que l'accentuació va estar-hi en la síl·laba inicial *guan-*, ens ho dóna a entendre el canvi de -ACA en -ega; si bé no hem de descartar que es pogués desplaçar després per fonètica o canvi de «sufix».

Car hi ha una altra forma molt difosa *guadenga*, que podem imaginar deguda, alhora a la propagació de nasal i adaptació al trivial sufix germanoide -enga; majorment si tenim present el gran paper de les dones germàniques en la filatura i sastreria dels legionaris del Limes renà, que tingué tantes conseqüències en la germanització dels noms de colors, de filaneria i de teles del llatí vulgar i del romànic (torno a remetre a la meua conferència de 1978). *Guanenga* passaria a *guadenga* per dissimilació. I és una explicació a què forçosament ens sentim propensos, si tenim en compte que continua tractant-se de vànoves i altres peces de llit o d'abric; i fins i tot, segons sembla, d'un mot ben sinònim de vànova. Això sol ja ens treu del cap alguna altra etimologia proposada.¹¹

En tot cas *guadeng(a)* està amplament representat en els nostres docs. mig-llatins mig-catalans dels Ss. XI-XII, i els contextos ens mostren clarament que és una de les espècies de vànova: «dimito --- ad Gerbert Mir quat I, et *guadenga* I, et còlcedra I et plomaz I» a. 1094 (zona Berg-Cardener), *BCEC* 1099, 21; *quat* és el mateix que *cot* 'espècie de cota o gonella' (amb l'acostumada ultracorrecció o > *ua*); en efecte acompanyant *cot*, subst. masc., trobem *guadengs* en un doc. de 1066 (*Cart. de St. Cugat* II, 317), i hi trobem *guadeng(n)* en un de 1067 (*ib.*, p. 322). En un de 1045 hi ha *guadenga* junt amb *vellada* (mot derivat de *VILLUS* 'pe-⁴⁰luix' cf. *FLASSADA*), *ib.* II, 247. Balari en dóna més cites en *Oríg.*, 599-600.

Però d'altra banda també es troba, com a lliçó repetida, una forma *gaudenga* —que comprova esplèndidament l'explicació a base de *GUANACA/GAUNACA*— en un testament de c. 1097, probt. de cap a Osona: «Ad Sancti Petri Vice sedis, dimisit ipsum vinum qui stat in ipso vexel in solarío de Mòntar --- ad Benedictus abbas I *gaudenga* et feltre cum suo lanc et plumaçade; ad Petrus Suniarii I *gaudenga* cum listas blavas --- et suas pelles grizas dimisit ad ---» (perg. 39 de R. Bg. III, *DBal*, 340b).

Per altra part veiem que era una ð vibrilant, evanescent, car també trobem «*guazinga* I et borazs II» a. 1132 (*Cart. St. Cu.* III, 106); i que *ua* tenia *y* pronunciada, amb diftong *ya* reductible a *o*: entre les dues coses vacilla el doc. més antic, de 1002: «*gudengos* II, *velladas* II, et plumacio I --- pellicea I, *guadengo* I et oves II» (*ibid.* II, 224-5). En docs. posteriors la ð cau del tot: «una colga antiga en què havia⁶⁰

un travesser e un pareyll de flaçades; it., en una colga de guix, un matalaff, un cobertor oldà e una *goenga* de borres» Cervera a. 1373 (*BABL* VI, 200), i V. altres cites de *goenga* en *AlcM*.

Finalment també sembla probable que hi vagi haver, per síncope de la postònica en la forma arcaica, una variant accentuada *guànega*: «II bugots, I *guan-gua*, I *scarpre*, I *daylla*» Ribes 1380 (*BABL* VI, 472). En fi encara degué haver-hi altres figures més rars: Bast.-Bass. (col. 354) consigna un *cangaues* (= *gàngaves*, encreuament de l'anterior amb *vànova/GAUSAPA?*) remetent a un article de *galnapiis* (no publicat); i l'*InvLC* en l'article de *vànova* inclou «et *gambae* obtima» a. 1002 (227).

DERIV.: *Vanoveta* [1430, *DAG.*, 182a3f.], «fals part cobriren / --- / la falsa artera / mès-se en lo lit / --- / de huit palms alt: / féu-ne bell salt / --- / trencà la cama, / lo cap e braç, / ab lo cabaç / de les cotetes / e *vanovetes* / del fill tan car», *JRoig (Spill)*, 4796. *Vanovassa* (1429, *AlcM*). *Vanovar* tr. 'encoixinar amb vànova': «los consellers stiguieren alt al altar major --- assentats ab bancs tenen, *vanovats* de vellut carmesí, sens haver-hi cadira alguna en tota la iglésia», *Diet. Munic. de Bna.* 13-XII-1626; *Careta*, p. 74, diu que en el *Diet. Munic.*, tractant-se d'actes de cerimonial, sovint es parla de seure en «banchs *banovats*» per 'capitonats, enconxats'. *Vanover* 'el qui fabrica vànoves'. L'*InvLC* dóna moltes cites de *vaner* des de 1283. Això mateix o potser amb el sentit de 'matalasser' en un doc. de Bna. c. 1420, *DBal.* s. v. *escardassar* (veg. *CARD*), *vanover* «colchero», «matalafer», Sanelo (supra).

¹ Va entremig d'unes cortines de domàs i una de filampua per a l'altar major. Com que no consta si és còpia, o està en «regesta» d'un original llatí, és possible que aquest porti «I banogam moriscam ---», llegit imperfectament. Si fos text cat., i exacte, potser es tractaria d'una variant de *barragà(n)*, cast. *BARRAGAN* (*DECH* I, 521b54), fr. *bouracan*, però de tota manera la *n* i la *o* medial revelarien encreuament amb el nostre mot. —² Lliçó clara en l'ed. de 1562, que no canvia res de l'ed. prínceps, amb escassíssimes excepcions. En la fotocòpia d'aquesta la vocal penúltima és incerta, potser una *e*. JMarc fa constar que és «rim fènix» i accentuat en la *a*; el de 1502 li dóna la trad. al. *golter*, posant-lo entre *lensol* i *la cuberta*. El valencià de Sanelo tradueix *vànova* per «colcha de cama; cubierta de cama en Aragón», i sobre *vanover* afegeix «y matalafer, un ofici en la Ciutat» I, 137r2; II, 54r1. —³ Confirmat per *AlcM* a Mallorca i Menorca, i és també eiv.: «*vànova*: colcha», *PzCabr. Spelbrink* a Eiv. (*BDC* XXIV, 250) descriu una *vànuva* entre la roba de llit, junt amb *llençol*, *flassada* i *cobertor* o amb la trad. «das dicke, doppelte Obertuch für den Winter, gewöhnlich mit *llana* oder *cotó* gefüllt». —⁴ S. v. *vanno*; i també *vanna* i *vauona*, que com ja diu Brunel, són errors evidents per *vanua* i *vanova*. —⁵ Encara que s'ha citat un fr. ant. *vanne* (*TdF*), no sembla haver-hi tal cosa en domini d'Oïl, car falta